

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, Iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 3. Quotuplex sit prouidentia Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

tam ad boues, de quibus ibi non curabat, quam ad ministros Euangelij sub figura bouum triturantium respexit. Ex quo nihil inferri potest contra Dei prouidentiam.

14 Deinde opponi potest Hieron. Qui in illo *Abac. cap. 1. Mundi sunt oculi tui.* planè videtur negare Deo prouidentiam rerum minimarum. Cæterum, catholicè sensisse Hieronymum de prouidentia huiusmodi rerum, perspicue apparet ex alijs eius testimonijs, præsertim ex commentarijs in *Math. cap. 11.* in epist. ad *Ephes. cap. 5.* in *Zachar. 4.* in *Ierem. 32.* Vnde, quæ scriptum in locum *Abac.* citatum in bonum sensum trahenda sunt. Vide eorum interpretationem apud *Valent. Mol. Vazq. 1. par. quest. 14. art. 5.* apud *Herice tract. 1. disput. 5. cap. 1.* & apud *Ruiz disput. 9. de Scient. sect. 2.*

15 Tandem opponi potest inæqualitas, & exorbitantia humanorum euentuum; quæ multi stolidi Athei hallucinati sunt, vt Dei prouidentiam circa homines abnegarent. Quomodo scilicet iusti, & iniusti æquâ lance sæpe pensentur; quinimo peccatoribus, sacrilegis, atque impijsimis viris plerumque cuncta succedant prosperè, pijs verò, studiosis, ac sanctis aduersa fortuna obuersetur. Illi diuitijs, honoribus, dignitatibus affluere solent: hi paupertate, ignominia, despectuque oppressi iacere. Imo non raro iusti ab iniustis iniuste torquentur, opprimuntur, vexantur citra omnem correptionem, & punitatem. Quæ omnia argumento videntur esse, longè ab istis rebus abesse prouidentiam diuinam. Cæterum, vnde stulti ad prouidentiam negandam, sapientes ad eam adstruendam ducuntur. Nam hæc humanarum rerum, sortiumque inæqualitas planè demonstrat, esse aliam vitam, in qua cuncta ad æqualitatem reducenda sunt: argumentumque est validissimum omnium veritatum, quas Deus hominibus reuelauit. Adeoque cum illis coherent huiusmodi Mundi successus peruersi specie tenus, & rationi repugnantes, vt manifestè appareat, eos non sine exactissima, & sapientissima prouidentia supremi Gubernatoris ita euenire.

QVAESTIO III.

Quotplex sit prouidentia Dei.

16 **D**Vplex imprimis prouidentia distingui potest. Altera moralis, qua Deus actiones liberas hominum, atque etiam Angelorum gubernat, & regit. Altera physica, qua cæteras res Vniuersi dirigit in suos fines. Deinde, prouidentia, quam Deus circa homines, & Angelos habet, in naturalem, & supernaturalem diuidi potest. Naturalis est, qua illis prouidet bona naturalia. Supernaturalis, qua prouidet supernaturalia. Præterea prouidentia supernaturalis alia est communis ijs, qui saluantur, & ijs qui pereunt: qua Deus illis, dona aliqua supernaturalia impercitur in ordine ad supernaturalem finem æternæ beatitudinis, in quem tamen eam effectum non influunt. Alia est specialis Saluatorum, qua Deus eos per certa media infallibiliter, & cum effectu perducit ad vitam æternam. Et hæc vocatur Prædestinatio. Præter quas est

alia insuper prouidentia specialis Reprobatorum, quæ Reprobatio dicitur. Diuiditurque in negatiuam, & positiuam. Prima est, qua Deus Reprobis negat prædestinationis beneficium. Secunda, qua eos damnat æternâ poenâ.

Porro prædestinatio, quæ totius prouidentia diuinæ, pars est præcipua, & præstantissima, à verbo *prædestino* trahit nomen, quod ex præpositione *præ*, & verbo *destino* est compositum. *Destinare* autem apud profanos Auctores variè vsurpari solet. Interdum enim significat *emere*, *alligare*, *deliberare*, *constituere*: frequentius tamen magis ad rem nostram accipitur pro *mittere*, seu *dirigere*, *ordinare*, *desinare*, *decernere*, *deputare*, seu *designare*. In quibus significationibus etiam ab Scripторibus sacris vsurpari solet. *De* particula *præ*, quæ antecessionem denotat putauit *Catherinus Opusc. de Prædestin. cap. 1.* alijque in locis, significare hæc dumtaxat antecessionem dignitatis, seu excellentiæ. Atque ita eos solos prædestinatos vocat, qui præ cæteris ad eximiam gloriam ante præiudicia merita electi sunt; quo loco ponit Christum Dominum, B. Virginum, Apostolos, & alios eximie sanctitatis viros. Cæteros verò saluandos in secundo ordine collocat, eosque, censet, non esse appellandos prædestinatos, sed communi prouidentia cum Reprobis ad beatitudinem directos, ad eamque tandem electos post præuisionem boni finis, quo vitâ cedunt. Cum tamen Reprobi, quos in tertio ordine collocat, post præuisionem mali exitus æternæ poenæ deputentur. Verùm sententia hæc *Catherini* seuerè ab omnibus Theologis reprobat. Perperam enim nomen prædestinationis ad solos eximie sanctos restringit; quando vna vox est omnium Scholasticorum, & Patrum, solos prædestinatos saluari: neque aliquem saluandum esse, qui prædestinatus non sit. Videatur *August. lib. de Dono perseuer. cap. 8.* & *Fulg. de Fide ad Petrum cap. 45.* Alij, vt *Pennotus lib. 6. Pro-pugnaculi cap. 1.* & *Camerarius in Dialogo Catholico cap. 1. S. 2.* referunt dictionem *præ* ad antecessionem, qua Prædestinari Reprobis præferuntur. Sed hæc antecessio non prædestinationis, sed electionis nomine solet à Theologis, à sacrisque Scripторibus denotari. Alij volunt, dictam particulam antecessionem causalitatis exprimere, quæ prædestinatio est causa nostræ salutis. Sed dicendum omnino est, eam iuxta communem sensum Scripturæ, Patrum & Theologorum antecessionem temporis significare, qua prædestinatio in actibus Dei internis consistens ab æterno præcedit existentiam prædestinatorum, executionemque mediorum, & finis in quæ sunt destinati. Sic docet *S. Tho. 1. par. quest. 23. artic. 2. ad 1.* & cum eo reliqui Scholastici: quorum plures refert, & sequitur *Ruiz tom. 1. de Prædestin. disput. 1. sect. 2.* Itaque prædestinatio nihil est aliud, quam præordinatio æterna Dei, vi cuius creatura rationalis per media certa dirigitur, & cum effectu perducitur in æternam salutem. Vnde *August. lib. de Dono perseuer. cap. 14. Prædestinatio*, inquit, *est præscientia, & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur. Consentaneè ad illud Apostoli ad Rom. 8. Quos præsciuit, & prædestinavit, &c. Quos autem prædestinavit, hos & vocauit, & quos vocauit, hos & iustificauit, quos autem iustificauit, illos & glorificauit.*

Hinc fit, subiectum, circa quod versatur prædestinatio propriè dicta, seu cui per eam pro-

providetur, creaturam rationalem esse debere, quia sola hæc est capax consequendi gloriam, & mediorum, quibus ea obtinetur. Vtrum autem persona solum prædestinari possit, uti de facto fit, vel etiam natura a personalitate præcisa, quæstio est ad rem parvi momenti, & quæ dependet ex alijs principijs. Ego utrumque sentio possibile: quia natura etiam præcisa a subsistentia capax est gloriæ, & mediorum, quibus gloria obtinetur. De quo videri possunt Soar. lib. 1. de Prædestin. cap. 4. num. 8. Ruiz disput. 1. de Prædestin. sect. 3. num. 13. Fasol. 1. par. quæst. 23. artic. 1. num. 4. & Gran. 1. par. tract. 4. disput. 1. num. 11. Dubitare tamen posset aliquis propter definitionem prædestinatoris, quam retulimus ex August. an ad prædestinationem requiratur, quod persona, quæ prædestinatur, in peccato fuerit, à cuius miseriâ eripiat per ipsam prædestinationem. Sed certum est, id non requiri. Nam Christus Dominus, & Angeli propriissime prædestinati sunt; quin peccato infecti præcesserint. Augustinus autem, cum dicit, per prædestinationem liberari, quicumque liberantur, aut loquitur de prædestinatione hominum, qui post communem lapsum à masâ perditionis seliguntur: aut sub verbo liberari præservationem, etiam à culpâ completitur. Satis enim propriè liberari dicuntur, non solum, qui à malo eripiuntur, sed etiam, qui ab illo præservantur, iuxta illud orationis Dominicæ. *Sed libera nos à malo.* Quo sensu accipiunt verba August. Soar. supra cap. 4. num. 10. & Gran. num. 10. cum alijs.

19 Superest dicendum de termino prouiso per prædestinationem subiecto, seu personæ prædestinatæ, ad quem ipsa destinari, seu prædestinari dicitur. De quo certum est secundum fidem non esse malum culpæ. Quia neminem Deus ad culpam prædestinat, ut definitur in Trident. sess. 6. can. 17. & in Arausic. 2. can. 25. & tradunt August. de Prædest. Sanctorum cap. 10. Prosper ad obiectiones Vincencianas, & ad Capitula Gallorum cap. 1. Fulgen. sæpe toto lib. 1. ad Monimum, & alij communiter. Cuius ratio est. Quia Deus non dicitur prædestinare quempiam, nisi ad id, quod vel facit ipse, vel vult simpliciter, ut fiat. Deus autem nec facere, nec velle potest, ut fiat malum culpæ. Deinde est certum, malum pœnæ non posse esse terminum prædestinationis propriæ, & strictè sumptæ. Quia malum pœnæ ut tale non est beneficium supernaturale Prædestinati prouisum à Deo ex affectu spontaneæ benevolentia erga ipsam; qualis debet esse terminus prædestinationis propriæ dictæ iuxta definitionem Augustini relata, & acceptionem communem Scripturæ, & Patrum. Est tamen malum pœnæ terminus prædestinationis minus propriæ, & latiori modo viurpatæ, qualiter eam accipiunt Patres, cum dicunt, peccatores prædestinari ad pœnam; quo modo loquuntur August. lib. 15. de Ciuit. Dei cap. 1. & lib. 21. cap. 24. & in Enchiridio cap. 100. Fulg. lib. 1. ad Monimum cap. 7. 13. 14. 28. & 29. Prosper ad Obiect. Vincent. cap. 10. & 11. & ad Capitula Gallorum cap. 14. & 15. Isid. lib. 2. Sentent. de sum. bono cap. 6. Beda tom. 8. in lib. quæstionum quæst. 13. & alij. Sic docent, & pluribus exornant Soar. lib. 1. de Prædest. cap. 5. Fasol. 1. par. quæst. 23. artic. 1. num. 7. Herice tract. 3. disput. 21. cap. 1. & Ruiz tom. de Prædest. disput. 1. sect. 2. num. 12.

Cum itaque prædestinatio sumpta propriissime pro termino habeat, beneficium supernaturale Prædestinati, qualis est gratia, & gloria; dissidium restat inter Doctores, an sola gratia, vel sola gloria, vel vtraque sit dicenda terminus eius. Quæ controuersia, licet sit de modo loquendi, non tamen videtur contemnenda in materia præsentis. Okan. in 1. distinct. 40. quæst. 1. Gabriel ibid. artic. 2. Catherin. lib. 1. de Prædestin. cap. vltim. & lib. 3. cap. 2. & 3. solum gloriam ponunt pro termino prædestinationis propriè sumptæ; quasi ad finem solum, & non ad media dicitur quis propriè prædestinari. Durand. verò in 1. distinct. 41. quæst. 1. Cartagena de Prædestin. discursu 2. conclus. 4. & Vazq. 1. par. quæst. 23. artic. 4. & disput. 89. cap. 8. num. 59. duntaxat ponunt media gratiæ; eo quod prædestinatio propria solum videtur esse præparatio mediorum. Aft Soar. lib. 1. de Prædest. cap. 5. à num. 13. Fasol. 1. par. quæst. 23. artic. 1. num. 8. Tann. disput. 3. quæst. 2. dub. 1. num. 10. & omnium latissime Ruiz tom. de Prædest. disput. 4. per totam tam gratiam, quam gloriam assignant pro termino prædestinationis strictæ. Quia prædestinati propriè dicuntur, & strictè ad vtramque prædestinari iuxta communem modum loquendi Scripturæ, & Patrum. Dicitur enim Act. 13. *Credidit enim, quos quot erant præordinati ad vitam æternam*, id est, prædestinati, ut intelligit August. de Corrupt. & grat. cap. 9. Et ad Ephes. 1. *Prædestinavit nos in adoptionem filiorum Dei*, id est, in gratiam. Consentit Trident. loquens de prædestinatione ad gloriam sess. 6. cap. 3. can. 17. & concilium Valentinum sub Lothario Imperatore cap. 3. Consentunt & plurimi Patres loquentes tam de prædestinatione ad gratiam, quam de prædestinatione ad gloriam, qui apud præcitos Doctores videri possunt. Nec refragatur August. lib. de Prædestinatione Sanctorum cap. 10. dicens. *Prædestinatio est gratiæ præparatio, gratia verò est ipsa donatio.* Quia vel hic ideo non meminit prædestinationis ad gloriam, de qua alijs in locis loquutus est, quod solum intendebat discriminare prædestinationem ad gratiam à gratiâ ipsâ: vel quia nomine gratiæ etiam comprehendit gloriam; quæ est gratia pro gratiâ iuxta Theologorum phrasim acceptam ex Paulo. In hac eadem sententiâ est S. Tho. varijs in locis, quos refert Ruiz sect. 2. citatâ num. 16. Quomodo autem Doctor Angelicus distinguit dilectionem, & electionem à prædestinatione, inferius suo loco explicabimus.

Aduertere tamen oportet, prædestinationem ad gratiam, & prædestinationem ad gloriam vicissim non esse separabiles, reventâ verbi proprietate, sed ex vtrâque vnâ integrari prædestinationem propriè dictam respicientem finem, & media, ut bene notat Ruiz supra sect. 3. num. 9. & disput. 1. sect. 3. num. 2. Nam præordinatio ad gratiam ut præcisam, & non connexam cum gloria, qualis sæpe reperitur circa Reprobos, non est prædestinatio propria; licet eam incompletam quamdam, & diminutam prædestinationem vocari posse admittant Less. de Prædestinatione sect. 1. num. 3. & Soar. supra num. 14. Quo etiam iure præordinatio Prædestinati ad aliquas gratias gratis datas non conducentes ad æternam salutem eius, siue non connexas cum illâ, prædestinatio ad gratiam absolutè, & propriè dici non potest, ut rectè docet S. Tho. in cap. 1. epist. ad Rom. lect. 3. Quia solum dicitur propriè prædestinatio ad gratiam,

quâ praeordinat ad gratiam, quae est medium efficax ad gloriam. Vtrum autem praedestinatio propria ad gratiam, & praedestinatio ad gloriam diuersi sint actus Dei, vel idem eundem diuersis denominationibus; ex dicendis infra etiam suo loco comperitur. *Soar. lib. 1. de Praedest. cap. 1. num. 12. & sequentibus. & cum Herice disp. 22. num. 55. Tann. 1. par. disp. 3. quest. 1. dub. 3. num. 13. & quest. 2. dub. 3. num. 15. & quest. 3. dub. 2. num. 6. in tali casu Praedestinatum quoad suam existentiam primam esse effectum praedestinationis, & actus Dei, à quibus ea existentia procedit, non esse quid praesuppositum, sed quid inclusum in ipsâ praedestinatione: in quo praedestinatio à prouidentia vniuersali distinguitur, ut bene aduertunt Soar. & Tann. Prima enim existentia rei, & actus Dei ad eam terminati non pertinent intrinsecè ad prouidentiam, quae tali rei prouidetur, sed praesupponuntur ad illam, ut statuitur quest. 1. num. 4. Ratio discriminis ex sola verborum significatione desumitur. Nam primum esse rei non dicitur ipsi rei prouideri, bene tamen dicitur primum esse rei ad finem aliquem destinari, sine praedestinati. Vnde praedestinatio dicitur, quae prouidentia est, non possit complecti propriè loquendo existentiam primam Praedestinati, quae praedestinato est, potest ob prouidentiam specialitatem nomine praedestinationis significari. Vtrum autem Praedestinitus ex fine suae gloriae produci possit, sicut alij suae praedestinationis effectus, inferius disp. 43. examinabitur.*

22 Rogabis, an existentia Praedestinati sub praedestinationem propriè dictam cadat tanquam effectus eius casu, quod Praedestinitus producat à Deo ex fine gloriae, sicut reliqui praedestinationis effectus. Respondeo cum Soar. lib. 1. de Praedest. cap. 1. num. 12. & sequentibus, & cum Herice disp. 22. num. 55. Tann. 1. par. disp. 3. quest. 1. dub. 3. num. 13. & quest. 2. dub. 3. num. 15. & quest. 3. dub. 2. num. 6. in tali casu Praedestinatum quoad suam existentiam primam esse effectum praedestinationis, & actus Dei, à quibus ea existentia procedit, non esse quid praesuppositum, sed quid inclusum in ipsâ praedestinatione: in quo praedestinatio à prouidentia vniuersali distinguitur, ut bene aduertunt Soar. & Tann. Prima enim existentia rei, & actus Dei ad eam terminati non pertinent intrinsecè ad prouidentiam, quae tali rei prouidetur, sed praesupponuntur ad illam, ut statuitur quest. 1. num. 4. Ratio discriminis ex sola verborum significatione desumitur. Nam primum esse rei non dicitur ipsi rei prouideri, bene tamen dicitur primum esse rei ad finem aliquem destinari, sine praedestinati. Vnde praedestinatio dicitur, quae prouidentia est, non possit complecti propriè loquendo existentiam primam Praedestinati, quae praedestinato est, potest ob prouidentiam specialitatem nomine praedestinationis significari. Vtrum autem Praedestinitus ex fine suae gloriae produci possit, sicut alij suae praedestinationis effectus, inferius disp. 43. examinabitur.

23 Haec dicta sunt de praedestinatione propriè sumptâ, & strictè sumpta. Scire tamen oportet, praedestinationem minus propriè interdum, atque latèssimè usurpari à Patribus pro praedestinatione, siue decreto, aut etiam consilio, quo Deus ab aeterno decernit, & apud se statuit, quidquid in tempore postea producit. Quo sensu loquuntur Dionys. cap. 5. de Diuinis nomin. prope finem, Damasc. orat. 1. de Imagin. pag. 3. & lib. 2. Fidei. c. 30. Isidor. lib. 1. Sentent. cap. 18. Auctor Hypognofticon lib. 8. apud August. tom. 9. Greg. lib. 5. cap. 3. in 1. Reg. 13. Vnde Hugo Victor. lib. 1. Eruditionum Theolog. de Sacram. p. 2. cap. 21. *Potest, inquit, praedestinatio generaliter aliquando intelligi ipsa faciendorum dispositio, ut dicatur Deus, quidquid sic facturus fuit, ab aeterno praedestinasse.* In hanc acceptionem vergit verbum praedestinatio, quando in negotio praedestinationis iustorum non solum persona, sed actiones etiam, & quaelibet dona gratiae tum interiora, tum exteriora praedestinata dicuntur. Quo modo loquitur Paulus 1. Corint. 2. & ibi Chryl. homil. 7. colum. 3. Vnde Prosper ad Capirula Gallorum cap. 14. ait. *Fides, charitatis opera, atque in eis usque in finem perseverantia, & quae eis retribuenda sunt, praedestinata dicuntur.* Mittò alias improprias, & partim vitatas acceptiones praedestinationis, quas refert Ruiz. disp. 1. citata. sect. 3. & 4.

24 Ex quibus omnibus liquidò constat, quid sit pars haec praestantissima diuinæ prouidentiae, quam praedestinationem vocamus. Qualis verò pars ea sit, an subiectiua, an obiectiua, sub controversia est. Dicitur pars subiectiua quodlibet inferius respectu vniuersalis, sub quo com-

prohibetur, ut homo respectu animalis. Pars verò obiectiua vocatur, quae versatur circa partem integri obiecti alienius facultatis, seu actus; siue sit insuper pars actualis componens facultatem ipsam, aut actum, siue non item. E. g. scientia, quae agit de Elementis pars obiectiua est Physica; quia elementa pars quadam sunt integri obiecti Physicae; siue Physica sit simplex habitus non compositus intrinsecè ex partibus; siue sit compositus ex scientiâ de Elementis, & ex alijs, quae respiciunt ceteras partes integri obiecti. Igitur Doctores in eo videntur conuenire, praedestinationem esse quidem partem obiectiuam diuinæ prouidentiae; quia prouidentia plura ex parte obiecti complectitur, quam praedestinatio. Ita S. Thom. 1. par. quest. 23. art. 1. & ibi Caet. Vazq. disput. 87. cap. 5. sine. Fafol. ibid. dub. 2. a. num. 15. Tann. disput. 3. quest. 2. dub. 3. Ruiz tom. de Praedest. disput. 1. sect. 9. Soar. lib. 1. de Praedest. cap. 18. Herice disput. 22. cap. 7. num. 65. & 67. Albiz. disput. 3. de Praedest. sect. 9. Arrub. disp. 63. cap. 5. Becan. de Praedest. cap. 14. quest. 2. & alij. Ex quibus aliqui partem etiam actualem prouidentiae appellant praedestinationem; quia prouidentia integra Dei intrinsecè etiam adequatur ex pluribus prouidentijs partialibus, non quidem verè, & realiter, sed per rationem nostram, aut etiam virtualiter distinctis. Itaque praedestinatio pars obiectiua est, atque etiam nostro modo concipiendi actualis huius numero prouidentiae, quae Deus de facto gubernat cuncta creata, iuxta sententiam communem Doctorem. Ceterum, quia omnes omnino res creatae, & earum euentus ad salutem Praedestinatorum ordinantur, & ei subserviunt, subindeque ad gloriam Christi, & Dei iuxta illud Pauli 1. Corint. 3. *Omnia enim vestra sunt, siue Paulus, siue Apollo, siue Cephas, siue mundus, siue vita, siue mors, siue praesentia, siue futura.* Omnia enim vestra sunt, vos autem Christi; Christus autem Dei. ut probant Soar. supra num. 4. Ruiz. num. 12. & disp. 16. sect. 7. at sequentibus & disp. 37. Difficultas est tractanda inferius disput. 43. an propter hanc ordinationem cuncta omnino entia creata pertineant intrinsecè ad obiectum vniuersae praedestinationis hominum; Angelorum, & Christi Domini, vel plura ad illud referantur extrinsecè tanquam ad partem principalem integri obiecti prouidentiae. Si dicatur primum; praedestinatio ita vniuersaliter accepta non erit pars obiectiua prouidentiae; quia vtriusque obiectum est prorsus idem, nempe omnia creata; sed solum erunt partes obiectiuae prouidentiae singulae praedestinationes singulorum Praedestinatorum diuini sumptae; quo pacto etiam sunt partes obiectiuae praedestinationis vniuersae. Et ita sentit Ruiz. Si verò dicatur secundum, quod supponere videretur Soar. praedestinatio ut sic pars obiectiua erit prouidentiae, eaque principalissima; quia eius obiectum non complectetur omnia, quae obiectum prouidentiae, sed quadam magis principalia; ad quae cetera referuntur. Quid verò ego sentiam dicam loco citato.

25 Circa alteram partem dubij non ita concors est Doctorem sententia. Nam Vazq. Fafolus; Ruiz; Tann. Becan. supra cum alijs existimant, praedestinationem non esse partem subiectiuam prouidentiae. Oppositum tamen docent Soar. Arrub. Herice, & Albiz. supra. Molina 1. p. quest. 22. art. 1. disp. 2. ad 1. Hemel. tit. 14. disput. 3. cap. 6. num. 3. Pennorus lib. 2. Propugna. cap. 2.

num. 5. & alij. Quæstio est ad rem parui momenti, & quæ varias mouet difficultates ad alias materias spectantes. Falsus enim ideò negat, prædeterminationem esse partem subiectiuæ prouidentie; quia putat, attributa diuinâ vicissim se se includere in suo conceptu, atque ita non posse concipi cum fundamento plures prouidentias in Deo, quæ excludentes se ad inuicem partes subiectiuæ esse possint conceptus communis prouidentie. Ruiz verò id ipsum negat; quia putat, partes diuinæ prouidentie tendentes in diuersas creaturas esse eiusdem speciei propter idem obiectum formale, à quo omnes specificantur, quod est essentia Dei. Vnde infert, eas non esse subiectiuas respectu prouidentie in communi: quasi sola species diuersa sint partes subiectiuæ respectu generis. Addit tamen, partes diuinæ prouidentie, etsi non differant specie quoad esse physicum, differre tamen quoad esse morale: quæ duo an bene inter se cohereant, non est hoc loco examinandum. Ego vno verbo dico, non posse non concipi à nobis plures partes diuinæ prouidentie aliqua ratione distinctas; quæ distinctione supposita, quæcumque ea sit, possumus haud dubie ab illis omnibus abstrahere conceptum prouidentie communem, in quo omnes conspirant; cuius subinde eiusmodi partes subiectiuæ partes dici debent; siue illæ inter se differant speciez, siue seclus, siue se vicissim includant, siue non item: Omne quippe inferius respectu conceptus vniuersalis, sub quo continetur, pars eius subiectiuâ vocatur. Ex quo patet, prædeterminationem partem esse subiectiuam prouidentie diuinæ prout abstrahentis à prædeterminatione, & à reliquis integre prouidentie partibus, imò, etsi prædeterminatio sit sic complectens omnes particulares prædeterminationes tam late pateat, quam prouidentia iuxta dicta num. præced. adhuc prædeterminatio ut sic pars erit subiectiuæ prouidentie communis abstrahentis à prouidentia naturali, & supernaturali: quia hoc duplex genus prouidentie non potest non distinguere in Deo, saltem ex diuerso modo ordinandi eadem obiecta. De quo etiam loco supra citato non nihil adijciemus.

26 Hic distinguunt aliqui plures prædeterminationis species relatè ad diuersa subiecta, per quæ illa diriguntur ad æternam vitam. Quo pacto censent, prædeterminationem hominum, & prædeterminationem Angelorum specie distingui. Ita Herice de Prædest. disput. 21. cap. 7. num. 66. Et Albiz disp. 3. sect. vltim. qui addit, plures etiam hominum prædeterminationes specie inter se esse distinctas eadem de causâ. Cæterum distinctio hæc ad rem Theologicam, de qua in præsentia agendum, nihil refert. Vnde in eâ examinandâ non oportet morari.

27 Circa Reprobationem, quæ est altera prouidentia specialis Dei erga creaturas, rationales, aduerto, verbum *reprobare* ex propria significatione ad malum referri. Nam reprobare aliquid propriè est, id tanquam malum, indignumque, quod admitatur, reijcere. Hinc *reprobare* ad personas malas, quales sunt peccatores, refertur ab Scholasticis. In quorum Phrasi Deus eos dicitur reprobare, quos ob eorum peccata reijcit, & excludit à gloria; & prouidentia, qua id determinat, dicitur Reprobatio: ij autem, qui reprobantur vocantur Reprobi. Vocantur infu-
per *Præfati*: nam, licet Prædestinati etiam præfiantur à Deo, atque adeò renerà sint præfati:

hoc tamen participium absolute prolatur Re-
probis tantum appropriatur quia nomen ge-
nericum speciei ignobiliori appropriari solet, si-
cut *animal* bruto, tum quia peccata, ob quæ
reprobantur impij, præfata tantum sunt à Deo,
non volita: cum tamen merita, ob quæ præ-
miantur iusti, & volita, & præfata sint. Di-
cuntur præterea Rerobi in Scriptura despici,
repelli, expelli, proijci, &c. quibus verbis re-
probatio eorum significatur. Hæc dicta de Re-
probatione positiua, quæ impij ob sua peccata,
damnantur, quæ propriè reprobatio dicitur.
Inde tamen extentum est nomen ad Reprobatio-
nem negatiuam, quæ Rebrobi antecederet ad
peccata beneficio prædeterminationis destituti in
ipsa peccata labi, & vsque ad finem perfitere,
permittuntur: quæ quidem minus propriè, quam
altera, vocatur reprobatio, cum non sit reiectio
alicuius tanquam mali.

Hinc constat, subiectum proprium reprobationis, prout eam in præsentia accipimus, esse creaturam rationalem: terminum autem malum aliquid eiusdem creaturæ, culpæ videlicet, aut pœnæ. Per positiuam enim reprobationem, mancipatur rationalis creatura æternæ pœnæ damni, & sensus: per negatiuam autem reprobationem priuatur beneficio prædeterminationis, siue termino eius; & permittitur labi in peccatum, ac mori in illo. Existentiâ autem Rerobi sub reprobationem non cadere de facto, est certum. Quia Deus non creat homines, vel Angelos, ut illos reprobet. An autem idem de possibili sit dicendum, suo loco attingemus. Quomodo autem reprobatio sit pars prouidentie, ex dictis de prædeterminatione colligi potest. Illud videtur certum inter Doctores, eam ad ordinem prouidentie supernaturalis spectare: tum quia priuatur bono supernaturali: tum quia fortasse ad illam etiam spectat collatio donorum supernaturalium, sine quibus permissio peccati consistere requirit. De quo suo loco. Videatur Ruiz tom. de Prædest. disp. 2. sect. 6.

Iam verò, dari in Deo prædeterminationem, & reprobationem, quod hæcenus supposuimus in hac quæstione, de fide est; ut patet ex pluribus Scripturæ testimonijs, quibus hæc veritas manifestatur; quæ adeò sunt obuia, ut nullum sit opus, recitare. Legatur præcipue sacer Textus Math. 13. & 24. Ad Rom. 8. & 9. ad Ephes. 1. 1. ad Corint. 2. 2. ad Timoth. 2. Sap. 13. Act. 13. &c. Patres etiam, & Concilia in hac veritate consentiunt. Prædeterminationem autem, & reprobationem esse Deo liberam simpliciter, parem certitudinem habet; ut ex iisdem testimonijs, ex alijs, quæ multis conuincitur: maxime ex illis, quibus circa omnia opera ad extra adstruitur libertas Dei. De quo plura Soar. lib. 1. de Prædest. cap. 3. & lib. 5. cap. 1. Ruiz. disp. 1. sect. 4. & disp. 2. sect. 2. Vtrum autem moraliter saltem fuerit Deo necessarium, aliquos ex ijs, quos condidit, prædeterminare, pendet ex illâ quæstione, an Deus sit necessitatus moraliter ad operandum optimum. Circa quam quid sit dicendum supra disp. 3. 2. quæst. 3. determinauimus. Hinc fit, existentiam prædeterminationis solâ ratione naturali, seclusis principijs fidei, demonstrari non posse, ut notat Herice 1. par. disput. 21. cap. 3. num. 18. & Tam. disp. 3. quæst. 2. dub. 1. num. 15. Et idem est de existentia reprobationis.

De prouidentia supernaturali communi Prædestinatis, & Rebrobis non opus est ut aliqui mo-

modò in speciali dicamus, præter ea, quæ in sequentibus dicenda sunt. De altera autem parte prouidentia, quæ circa creaturas irrationales versatur, et si speciatim ex professò non sit im-
 præsentiarum tractandum, multa tamen pro ea notitia comparabitur cum ex ijs, quæ de prouidentia in communi, & de prædestinatione, ac reprobatione dicemus, tum ex ijs, quæ inferemus obiter ex pertinentibus ad illam.

QVAESTIO IV.

Quæ scientia sit necessaria vel utilis ad prouidentiam Dei.

31 **E**X dictis in superioribus satis apparet, in prouidentia diuina non posse non interuenire actus Dei immanentes tum ad intellectum, tum ad voluntatem spectantes. Quoniam verò plures in Deo vtriusque potentia actus distingui solent, modò, vt natura prouidentia diuina, & partium, seu specierum eius magis nobis perfecta sit, incipimus inuestigare, quinam eiusmodi actum ad eam pertineant, seu requirantur. Incipimus autem in hac quaestione ab actibus scientia.

32 **S**upponendum autem imprimis est, scientiam Dei varijs diuisionibus solere diuidi, quas supra disp. 23. quaest. 5. dedimus: ex quibus illa inter Theologos communis sufficit nobis ad propositum, qua diuiditur in scientiam merè naturalem, qua Deus cognoscit omnes veritates necessarias & in scientiam merè liberam, qua cognoscit omnes veritates absolute contingentes; & in scientiam mediam, qua cognoscit omnes veritates contingentes sub conditione. Ad primum membrum spectat scientia possibilium, quam vocant simplicis intelligentia, & scientia, qua seipsum Deus intuerur, & scientia de quiditate, seu essentia rerum secundum se spectata, deque alijs quibusuis veritatibus necessarijs seu absolutis, seu conditionatis. Ad secundum membrum pertinet scientia, quam vocant visionis futurorum absolute contingentium; necnon scientia, qua Deus intuerur sua decreta libera. Ad tertium scientia conditionata eorum conditionatorum, quæ sub hypothesi conditionis indifferentis ad vtrumvis ex extremis contradictionis contingenter sunt futura, siue existentia conditionatè. His positis, sic.

Propositio 1.

33 **S**cientia merè naturalis ad prouidentiam Dei, atque adeò etiam ad prædestinationem, ac reprobationem requiritur.

Hæc propositio est omnium Doctorum. Et quidem, quod attinet ad scientiam de possibilitate rerum, siue de earum quiditate notissima est. Quia in qualibet prouidentia Dei non potest non interuenire aliquod efficax, atque adeò liberum decretum diuinae voluntatis, vt patet. Omne autem decretum Dei supponit notitiam tum possibilitatis, tum bonitatis, seu physica, seu etiam moralis obiecti, in quod tendit: cum nihil sit à

Deo volitum, quin præcognitum; quæ quidem notitia cum præueniat exercitium diuini arbitrij, non potest non esse naturalis, & necessaria.

34 **Q**uòd si decreta diuina, sicut & reliqui actus diuinae voluntatis necessariò habent pro obiecto formali bonitatem increatam ipsius Dei, vt multi opinantur, de quo nos agimus disp. 32. quaest. 2. scientia insuper naturalis de eadem bonitate diuina erit eo titulo requisita ad omnem prouidentiam Dei, vt constat.

35 **A**dde, creaturas possibles cognosci non posse, nisi cognoscatur causa prima, ad quam vt possibles referuntur eo ipso, quòd sunt creaturae, siue entia ab alio; quo etiam titulo scientia naturalis de causa prima, vt ea est terminus essentialis connexionis creaturarum, requiritur ad prouidentiam. Specialiter autem scientia aliorum prouidentia obiectorum secum fert etiam scientiam ipsius Dei, cum quo ea obiecta connectuntur: qualiter visio beatifica, quæ præcipuum est prædestinationis obiectum, connectitur cum Deo viso.

36 **E**t quoniam Deus non potest velle aliquid efficaciter, nisi sciat, in sua potestate esse, consequi illud cum effectu, idcirco etiam requiritur ad prouidentiam Dei, quòd ipse sciat, se posse cum effectu consequi, quidquid aut à se, aut ab alio faciendum decernit. Porro Deum non posse decernere aliquid efficaciter, nisi sciat, in sua potestate esse, consequi illud cum effectu, duabus rationibus probatur. Prima. Quia Deus non potest decernere aliquid efficaciter, quod non iudicat, sibi esse possibile, seu consequibile à se cum effectu. Nam vt ex dictis supra disp. 35. quaest. 1. proposit. 6. clarè colligitur, nulla voluntas potest ferri efficaciter, nisi in id tantum, quod iudicat, sibi esse possibile. Sed nequit Deus iudicare, esse aliquid à se consequibile, nisi sciat, se habere in sua potestate illud consequi: quia duo hæc sunt correlatiua. Ergo nequit Deus aliquid decernere efficaciter, nisi sciat, in sua potestate esse, consequi illud cum effectu. Secunda ratio. Si Deus decerneret efficaciter id, quod non sciret, se posse cum effectu consequi, imprudenter se gereret: quia frustrationi exponeret suum decretum cum magna indecentia, & dedecore: quod prorsus est Deo impossibile. Indecens enim esset, & valde indecorum, Deum toto voluntatis suæ conatu absolute intendere aliquid, & illud postea defectu potentia aut non peruenire de facto, aut posse non peruenire ad executionem.

37 **S**ed occurret aliquis contra hanc rationem. Decretum efficax Dei suapte natura essentialiter est infruabile. Ergo impossibile prorsus est, illud frustrari, quacunque demum ratione à Deo concipiatur. Ergo Deus illud concipiens sine notitia potentia ad exequendam, seu consequendam rem decretam nulli periculo frustrationis exponeret; & consequenter neque imprudenter operaretur. Confirmatur. Non magis securus de executione rei decreta potest Deus procedere, cognita natura ipsius decreti, vt potest quòd essentialiter cum ipsa re decreta connectitur; quàm, cognita sua potestate ad rem decretam consequendam. Ergo, præter hæc cognitionem, cum illa sola procedet Deus sine vilo frustrationis periculo, atque adeò satis prudenter. Imprudentia anim aliunde, quàm ex eo periculo nasci non potest. Respondeo, decretum efficax Dei idcirco infruabile esse per locum (vt aiunt) intrin-